

„EVOLUȚIE, INVOLUȚIE ȘI TRANZIȚIE ÎN AGRICULTURA ROMÂNIEI”

MARIANA MĂNĂSTIREANU

În literatura de specialitate, lucrarea „Evoluție, involuție și tranziție în agricultura României” (Gheorghe Socol, București, I.R.L.I., 1999) confirmă încă o dată, dacă mai era nevoie, necesitatea elaborării unor studii fundamentale și fundamentate de sociologie rurală, care să analizeze realitatea satului românesc din perioada postdecembristă. Dincolo de datele statistice imperfecte și incomplete pentru diagnosticarea unui fenomen atât de complex, autorul, împreună cu echipa de investigație, a folosit ca bază de date ample studii de teren, anchetele sociologice constituind instrumentarul predilect de analiză. Într-un demers științific unitar, studiul analizează principalele fenomene și procese caracteristice perioadei actuale, comparativ cu perioadele anterioare instaurării comunismului în România.

Analizând impactul relațiilor agrare asupra producției agricole, autorul relevă pe bună dreptate că societatea socialistă a constituit o deviere de la evoluția firească a agriculturii românești, fapt demonstrat de falimentul economico-social al agriculturii socialiste, agravat în ultimii ani ai dictaturii comuniste.

În mod firesc, perioada actuală deține în economia lucrării ponderea cea mai însemnată, în concordanță cu complexitatea și unicitatea trecerii de la socialism la capitalism, ca și cu utilitatea concluziilor pentru factorii de decizie din agricultură. În mod normal se consideră că reforma în agricultură a fost obstrucționată din start de imperfecțiunile Legii nr.18, de lipsa voinței politice pentru reconstruirea proprietății private în agricultură și eliminarea consecințelor economice și comportamentale ale socializării în mediul rural, marcat de imobilism.

Datele culese de colectivul de investigații, în urma extrem de laborioaselor anchete sociologice, reprezintă o bancă de date de o deosebită relevanță, care conferă lucrării autenticitate și putere de convingere.

Acest portofoliu de date a permis autorului o analiză profundă și o diagnosticare a ruralului în perioada de tranziție. Plecând de la teoria sociologică a lui Adrian G. Negrea, discipol a lui Dimitrie Gusti, care consideră gospodăria țărănească drept celula elementară a satului, autorul realizează un diagnostic al exploatației agricole țărănești, atât în ceea ce privește potențialul economic, cât mai ales prin prisma veniturilor și a calității vieții. Sunt relevate dificultățile, aparent insurmontabile care stau în fața întreprinzătorului agricol, abandonat de către stat în „jungla” economiei de piață, lipsit de inventar agricol și de capital. Se subliniază și se nuanțează rolul statului în această perioadă dificilă, care poate marca pentru mulți ani evoluția agriculturii. Sunt analizate explicit modificările comportamentale ale țaranului român, în special atrofierea sentimentului proprietății, transformarea

sa într-un hibrid descalificat, ca urmare a migrării forțate către oraș, diluarea forței de atracție a spațiului rural tradițional. Stoparea acestei derive periculoase este considerată o prioritate absolută și permanentă a reformei spațiului rural, ea necesitând timp, fonduri și eforturi multidisciplinare.

În ultimul capitol, autorul pledează în favoarea unei strategii naționale de modernizare a agriculturii și a satului, care, debarasată de coloratura politică, să proiecteze o politică agrară valabilă câteva decenii de acum încolo, adică pentru întreaga perioadă în care va avea loc tranziția de la structurile agrare actuale la cele caracteristice agriculturii moderne. Se consideră necesar să se înlocuiască evoluția spontană a agriculturii noastre cu evoluția programată. Fiind o problemă de interes național, politica agrară trebuie să aibă un caracter național. Pentru a-l dobândi, ea trebuie să fie rezultatul consensului, motivat științific. Această necesitate este argumentată prin comparația cu alte țări dezvoltate. Din această perspectivă, autorul se referă la câteva dintre dezideratele politicii agrare românești: restructurarea proprietății funciare; crearea structurilor auxiliare ale agriculturii; rolul statului; finanțarea.

În concluzie, lucrarea „Evoluție, involuție și tranziție în agricultura României” are câteva atuuri incontestabile, care o recomandă specialiștilor și publicului larg:

- caracterul științific;
 - seriozitatea elaborării și bogatul conținut de date socio-economice pe care se bazează analiza;
 - oportunitatea abordării unui asemenea subiect, de o stringentă actualitate și aplicabilitate;
 - stilul agreabil, cursivitatea și expresivitatea expunerii.
- O putem numi o carte de viitor pentru viitorul agriculturii.